Nr. 43. Anulu XXX.

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercurea si Duminec'a, Fói's, candu concedu ajutóriele. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu séu 3 galbini mon. sunatória.

Brasiovu 16/4 Iuniu 1867.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

MONARCHI'A AUSTRIACA.

Transilvani'a.

Incoronarea.

Actulu incoronarii Mai. S'ale imp. Francisco Iosifu l. si alu Mai. Sale imperatelui Elisabeta, cá rege si regina a Ungariei se impartiesce in 5 stadii.

I. In 8 Iuniu la 4 óre anunciara 21 de sieetari de tunuri diu'a incoronarii. O multime de poporu scorse pe stratele destinate pentru trecerea conductului de incoronare. — La 5 1/2 cemer'a deputatiloru tienú siedintia in plina parada. Presiedintele Szentivanyi invita pe deputati se pornésca la incoronarea Maiestatiloru S'ale cu cea mai ferbinte dorintia, cá atatu pentru Maiestati catu si pentru tiéra se resara din diu'a acést'a fericirea, care se póte mai mare. Camer'a cu vivate entusiastice respunse la acésta invitare si esindu se dusera cu caretele in Bud'a.

II. Indata dupa 7 óre, candu conductulu dupa ordinea prescrisa in programulu de ceremonii incepú a procede, candu aparura si cele 11 flamure ale regatului purtate de conti si baroni, Imperatulu si regele in uniforma de maresialu compastru ungaresc pre unu calu albu apropianduse de beserio'a Maicei séu alui Matea Corvinu, avea indrépt'a pe eppulu cu crucea apostolica, deastang'a pe c. Edmundu Zichy ou sabi'a regatului scósa. La beserica se primi conductulu de in. clerú, de baronii remnului si de ministri. Se asépta la pragulu beserice venirea reginei, care vine in calésc'a de incoronare preste totu eleganta, statatória din auru si sticla trasa de 8 cai suri cu hamuri incarcate cu lustru de auru greu. Regin'a in haina alba de moire tiesuta cu argintu, ér' tali'a cu unu peptariu ung. de catifea négra cusutu si festonatu cu argintu, purtandu pe capu o diadema de diamantu impunetória cu splendórea ei. O voce din poporu strigá: Tu felix Austria nube! Unu „éljen" sgomotosu la asta voce. Maiestatile intra in capel'a laturala, unde eppulu din Veszprimu pune reginei pe capu in locu lu diademei coron'a de casa. Procederea la altariu se face intre resunete de trompete si chimvale, clopote. De ambele laturi stegarii cu flamurele tieriloru coróniei Ungariei si purtatorii de insemnele puse pe perini de catifea rosia. Maiestatile se suie pe tronu pana se pregatescu prescrisele incoronarii. Regele indata se redica si urmatu de eppi merge la altariu, unde lu primesce prima tele; ingenunchia pe scara, si pune juramentulu: cumca vré a pastrá **dreptatea** si pacea in tiéra; „asia se-mi ajute Ddieu si santele evangelia ale lui Ddieu!" De aci se duce in dosulu altariului spre a si depune calpaculu, mantau'a si sabi'a. Reintornanduse ingenunchia pe primulu gradu longa altariu, primesce ungerea la inchiaiturile manei, la colu, si pe umerulu dreptei. De aci se reintórna la tronu, ingenuchia si I-se pune mantu'a regésca. Dupa acést'a incepe mis'a, si dupa graduale pasiesce regele la altariu, ingenunchia si primesce dela primatele sabi'a lui Stefanu scósa o da indereptu primatelui, care o boga in teaca si regele se redica. Primatele Lu incinge cu sabi'a. Aici regele se intórce catra poporu, scóte sabi'a si face 3 taiaturi crucisie, pune sabi'a in teocu si érasi ingenunchia. Contele Andrásy si primatele Ei punu acum corón'a S. Stefanu pe capu si dupa acést'a Ei da primatele sceptrulu si globulu regatului. Primatele si pune manile pe coróna si bine cuventa pe rege. Bubuitulu tunuriloru si sunetulu campaneloru din ambele orasie si musicele anuncia poporului, ca coronarea e esecutata. Regele precedatu de flamurele tierei se conduce la tronu. Primatele érasi ei da binecuventare si presiedintele min. striga „Éljen a király" (se traiésca regele!) ceea ce insufleti multu pe adunarea, ce constá din nobilime, dame de curte, care persóne de ambe secsele erá imbracate pe intrecute in vestmente de cele mai splendide si mai pretióse, (voru fi fostu o suma mare de costume cumparate si chiaru pe contulu cerealeloru de pe campu). Masele de poporu, ce erau pe dinafara urmara inspiratiunii comune.

Acumu se luá coron'a de pe capulu reginei si ambele Maiestati mersera la altariu, unde regele presentá primatelui pe regin'a, cerendui incoronarea. Regin'a ingenunchia, monarchulu se reintórce la tronu. Supta litania min. presiedinte cu supremulu magistru de curte ieau corón'a de pe capulu regelui si o punu pe altaru. De aci urméza ungerea reginei cá si la regele si dupa acést'a primatele atinge cu corón'a unu merulu dreptu alu reginei si dupa acesa Ei da sceptrulu si globulu regatului. Regin'a inca se duce in modu serbatorescu la tronu.

Urméza „Te Deum si continuarea misei Maiestatile jertfira bucati de auru. La 9 1/4 incepe conductulu a esi din beserica.

III. Maiestatile cu conductulu procedu la beseric'a garnisónei indata dupa actulu incoronarii intre sunetele campaneloru. Min. Lonyai incependu dela beseric'a incoronarii calare cu deputatiunea impartirii monetelorn arunca monete de auru si argintu intre poporulu, ce formá ordinile laterale. Erá picantu a vedé cum cautá pe intrecute se apuce cate o moneta memoriala. Panur'a tricolóra — rosia-alba verde — peste care mergea procesiunea la beseric'a garnisónei indata ce trecea conductulu, fú rupta sfasiata, sfarticata si rapita de mii de mani, care cum apucá. —

La 9 3/4 sosira Maiestatile in beserio'a garnisónei, care erá decorata cu totu feliulu de flamure si tapeturi si se posera pe tronurile redicate in partea evangeliului De adrépt'a tronului stá primatele, deasteng'a archiepiscopulu de Caloci'a si ceilalti din conductu mai onoratiori. La gradele tronului se ailá si capitanulu gardei pretoriane si capitanulu de gendarmeria de garda; generalu adjutantulu Mai. S., Crenneville si alti eppi, judicele curiei, ministri, conti, baroni, archiduci etc. etc. si toti decoratii si demnitarii. Mai. Sa se incinse cu sabi'a S. Stefanu si dupa programa esecutá actulu cavaleriloru de pinteni, facundu pe mai multi domni, cavaleri de pinteni de auru. Si finindu acestu actu esira din beserica; Mai. Sa incalecá murgulu de incoronare intre vivate sgomotóse si conductulu érasi intre sunetulu campaneloru si musicelorn prin strat'a domniloru procese preste podulu de catene in pisti'a cea mare din Pest'a la beserio'a parochiala, unde se afla tribun'a pentru depunerea juramentului. Aici so vise si vaporulu cu corpulu diplomaticu, membrii ambeloru camere si deputatiunile sen. imp. si cea comunala din Vien'a. Mai. Sa imperatés'a dimpreuna cu damele trecusera mai nainte in cas'a asié numita cas'a cuestoriala, séu comerciala a Lloydului, aprópe de tribun'a de juramentu, ér' conductulu ajunse la podulu de fer de preste Dunare. Aici intrecere dá conductulu o privelisce impunetória. Banderiile iazigiloru, cumaniloru si haiducilorn in multime mare. Banderiulu din Pest'a alu reginei costumatu cu ciórecei vineti, atila de metasa alba si cu gaetane albe cu mant'a si cucime de catifea albastra cu borduri albe, éra elegantl'a cea mai straordinaria. Banderiile celorulalte comitate cu flamurele si costumulu loru deosebitu infacisiá una emblema martiala de colori diferite. Maramuresiulu erá representatu cu banderiu distinsu cu bunde de lupu si pei de ursi. Apoi magnatii erá imbuibati de prisosulu luciului de luxu, d. e. cont. Bresuer pre unu arabu cá péu'a corbului, fú obiectu de admiratione, in costumulu din secululu alu XIV (pe vremea lui Matea Corvinu); c. Edm. Batthyáni, urmatu de doi lacai purtá costumu de argintu, coifu si camésia de zale. C. Béla Szechényi in costumulu lui Zrinyi. P. Esterházy, Lad. Hunyadi, Ios. Zichy jun.; min. pres. c. Iuliu Andrássy toti cu baltage si maciuci. Min. Beust salutatu de maghiari calariea pe unu calu suru cu siabrace suptu siea cusute totu cu auru; eppi si prelatii in ornatu albu si auriu cu mitre, coróne, carji. Archiducii in forma de generali ungaresci precesi de unu eppu, ce purtá cruces de argintu, si de purtatoriulu sabiei regatului, dupa cari urmá Mai. Sa imp. si regele cu corón'a si paliulu lui Stefanu. Gard'a pretoriana ungaresca cu pei de tigru, gendarmeri'a de garda si husarii inchiaia conductulu. Pe unde aparea imperatulu si regele resuná atmosfer'a de vivate neincetate. Pe tribune si balcóne in Pest'a se arunca si falfaiá batiste, pelarii, flori, cununi, flamure. La 10 3/4 imperatés'a esi in balconulu de sticla din edificiulu comerciulu alu Lloidului. De adrépt'a se afla balconulu corpului diplomaticu, de asteng'a damele, in mediulocln piatiei intre beserica si Dunare se afla tribun'a destinata pentru depunerea juramentului.

IV. Imp. dandose diosu de pe calu cu crucea si sabi'a regatului inainte, de doue parti primatele si archiepiscopulu de Caloci'a se suie pe tribuna, care stá suptu cerin lu liberu in splendóre regala „Éljen a király" — se traiésca regele! — resuná fara a voli se mai incete. Pe tribuna erá o inaltiatura auria redicata pentru rege — precum nu erá mai inainte — facuta la deosebit'a dorintia a primatelui. Primatele dise: corón'a apostolica trebue se stè mai inalta decatu thiar'a (mitra). Imp. se suie pe acésta inaltime tienendu in stang'a o cruce de auru, redica trei degete ale dreptei si intorsu catra representantii beserice si si natiunii depuse juramentulu, care tienú vro 5 minute. Suptu acestu momento miscarea in cei mai multi stórse lacrimi. C. Andrássy striga: se traiésca regele! La care respunse unu vivat sgomotosu pana candu Andrássy prin unu semnu avisá tacere. Regele finesce juramentulu si intre vivate se da diosu de pe tribuna, si conductulu pornesce preste strad'a vaciana si dorotea la colin'a de incoronare.

V. Actulu acestu din urma fú suitea regelui calare pe colin'a de incoronare. Sórele straluciea refrangundusi radiele in splendórea coróniei S. Stefanu pe capulu unuiui rege. Regele si trage sabi'a si catra cele 4 plage ale lumii cruciesce cu sabi'a. Salvele se revérsa, tunurile bubuie, massele inaltia vivate, ormandu pe regele, care se reintórse intre vivate si salve la Bud'a — in residentia intre urari si sunete neincetate. —

Sosindu Mai. Sale in residentl'a din Bud'a conductulu se despartí ducundose la ale sale, ér' Maiestatile-si spelara manile servite: de 2 fii de nobilu ce purtá spalatoriulu, de min. pres. care torná apa si de primatele, care dá stergariulu; simbolu acest'a plinu de imsemnatate. La prandiu erá archiducii, si din corpulu diplomaticu unu auctoritati si demnitari mai mari. Maresialulu de curte pune corón'a pe o mésa deadrépt'a pe o tava de auru si custodii (pazitorii) coróuei stetera longa dens'a sub totu decursulu prandiului. Mai. Sale sedienda la mésa avea deadrépt'a pe primatele si archiepiscopulu de Caloci'a, ér' deasteng'a pe nuntiulu apostolicu si min. pres. Andrássy. Candu beá Mai. Sale óspetii se sculá si afara incepea salve si musica. Dupa finea prandiului MMai. se retrasera in despartiementele din laintru — Acestea dupa mai multe diurnale. — „H. Ztg." reportéza, ca la 7 óre demanéti'a intre clern se afla si metrop. Siaguna, eppii Vancia si Popasu

— se intielege, ca si ep. Selagianu. — Cavalerii de pinteni de auru (equites aurati) se prochiamara urmatorii: Vincentiu de Almásy, br. Apor Geiza, c. Georgiu Bánffy, c. Andrea Eszterházy, Timoteu de Frideczky, dep. Aug. de Huszár, Koloman de Kardos, dep. Albin de Latinovics, c. r. camerarii, c. Alecs. Lazansky, br. Dionisiu Modnyanski, c. r. cam., Stef. Melczer de Kelemes, consiliarii intimi si personalulu r., c. Koloman Nako, c. r. cam., Ioane Németh de Demeter posesorii: br. Eugeniu Nyáry; c. r. cam. c. Gabr. Pejacsevics, c. r. cam. Alecs. de Revitzky, secret. aulicu Lud. de Semsey; c. r. cam. c. Stefanu Szapáry, Bernhard Szitányi de Szitas; dep. Alecsandru Teleki, Lad. de Torkos; secret. min. I. de Victoris, dep. Iacobu de Vojnici, posesore.

Dupa amédia se tienù in redutulu cetatii unu banchetu de incoronare, unde se aflá demnitarii. Primatele redicá toastu pentru parechi'a incoronata, pe candu venise si Mai. Sale pe la 5 óre, insitu cari dupa $1/4$ óra éi' se indepartara. Celelalte toaste erá impreumutate, candu pentru dualismulu nemtiescu, candu pentru celu ungurescu; pentru Beust, pentru amicití'a si durarea ei intre unguri si nemti. — Fispanulu Szögyény pentru popórele germane si slavice din imperiu; Bessze pentru Deák Sér'a iluminatiune, cu tóte ca erá impedecata de ventu. Edificiulu societatii nautice cu vaporu erá cu unu transparentu in 3 caturi cu insemnele coróneí fórte pomposu. Academi'a, Lloidulu, palatulu Koburg Jankovics, c. Károlyi, cas'a svatului, cas'a municipala, teatrulu, universitatea, sinagog'a tóte iluminate etc. Focuri artificióse pe podulu de feru si la cas'a comunala. Mai Sa intre vivate dede o róta si la iluminatiune.

Insemnele de coróna se aflara espuse, si ospetii se imbuldiecá infricosiatu spre a le oculá. Numai la aruncatulu monetelor memoriale, si la ruptulu tapeteloru dela colin'a de incoronare erá indesuirea mai cutezata pentrucá fiacare se póta apucá o tréntia séu chiaru si glia séu pamentu spre aducere aminte, séu cá semnu de norocu superstitiosu —

Care natiune se fia conducatóre in politic'a Transilvaniei?

II. Se vedemu in ce sta acea politica ardeléna atatu de sanetósa, pre care dn. Kóváry o naltia mai pre susu de a romaniloru in cei dóuadieci de ani din urma cum si pre catu ne lasa impregiurarile se o specificamu.

A'si martorisi nesciinti'a si necapacitatea de a se apara de mesuri absolutistice si de a guberna ei insii, apoi din acea causa si totuodata cu scopu de a maghiariza pe romani a cere fusiunea tierii cu Ungari'a.

A lua dela tierani pamentulu prin faimosulu urbariu din 1847.

A slabi pre catu numai se póte pe elementolu romanescu, fara carele acésta tiéra ar deveni pe siguro séu unu codru plinu de féra seibatece, séu o colonia nemtiésca, niciodata inse ungurésca.

A prinde arme in contra regelui si marelui principe, a'lu destrona si ecsila, totuodata inse a si chiama pe muscali in tiéra cu preaplecata „jalba“ adresata czarului Nicolae.

Dela 1850 a conspira la Orsini, Mazzini, Lübeny etc., in Londonu, Paris, Torinu, Bucuresci (1856), Focsiani (1862), Berlinu (1866).

A irita absolutismulu si mai multu prin denegarea contributiunii si a recrutiloru.

A tiené pe regimu si chiaru pe monarchulu cu cele mai felurite calumnii in grija permanenta din partea romaniloru.

A desfiintia autonomi'a Transilvaniei in 1848, éra in 1863 a nu voi se isi parte la diet'a acelui mare Principatu sub ridicolulu pretestu, ca acceasi ar fi conchiamata pre temeiulu unei legi electorale octroate dupa o revolutione si dupa unu absolutismu, care ambele resturnasera in 10 ani tóte cu fundulu in susu si sparsera prin statea legi tiranice remase din trecutu.

A protesta in contra ordcarui octroy, a primi inse cu tóte bratiale patent'a urbariala din 21 Iuniu 1854 care stracorá la 5200 familii preste 72 milióne fl. in punga si despoiá pe o parte a locuitoriloru de mosiór'a strabuna.

Éca inalt'a politica laudata de dn. Kóváry. Marturisimu ca romanii transilvani se pricepu reu la politice de felulu acesteia, pentruca „dascalii“ loru nu 'su invetiatu asié ceva. Soimu si stat'a, ca precum in batalii, asié si in politica lumea cauta numai la resultate si judeca pe conducatorii numai dupa acelea. Dara fiinduca insusi dn. Kóvary nu denéga romaniloru óresiecare capacitate, ce scii frate, póte fi ca pe viitoru se voru vedé siliti a merge si ei, déca nu in scól'a lui Machiavelli, incai in a fanariotiloru, de care denseli pana acum totudeauna a'au ingretiosatu. Voiti asié? Lusative sam'a ce faceti.

Inse dn. K mai atinge precum vediuramu inca si alte calitati eminente, de care s'ar bucura natiunea maghiara si ar fi lipsite cea romanésca. Se le vedemu in ordine.

Natiunea maghiara are aristocratia, éra cea romanésca nu are.

De cate ori se vo mai spunemu, ca romanii nu simtu nici o trebuintia de aristocratia intru intielesulu ungurescu si nemtiescu, ci inca se apera de ea? De cate ori se aratamu spre tierile romanesci, unde feudalismulu nici dupa cele mai incordate incercari straine n'a pututu prinde radecini, éra de cativa ani incóce se curatira tóte urmele lui. Aristocratia? Da, romanii inca dorescu si voiescu din totu sufletulu cá se aiba o aristocratia pre catu numai se póte mai numerósa, inse intru intielesulu etimologicu curatu: aristocrati'a moralei, scientii, meriteloru, patriotismului luminatu. Acésta aristocratia li se imultiesce succesive si ve damu parol'a, ca nu vomu crutia nici spese nici ostenéla, pentrucá se o imultimu nemarginito.

Me rogu cá cu burgesi'a maghiara din Transilvani'a se nu prea faceti gura mare. Decatu asié burgesia, mai bine nimicu. Au nu ve'le dn. Kóváry, ca o parte mare a burgesiei maghiare abié isi scie manji numele; intieleginmaghiare abié isi scie manji numele; intieleginmaghiare abié isi scie manji numele; intieleginma

judecatorii intra Deák, Kossuth, András-y, Görgei, S. Kemény si Bözörményi si mai in scurtu trageti pre toti barbatii si betranii la tribunalulu vostru, pana ce ve va esí perulu prin ouciola si degetele prin ciobóte. Bravo baieti, lunative de mana on cei din Bucuresci. Éra redactorii maghiari se laude mereu astfelu de fapte maretie, care facu epocha in istori'a — cafenelelor. —

— (Datoriile de statu.) La datoriile de statu voru avé a plati copii de copiii nostrii. Cu statu mai veritosu deci se cuvine si nóua a le recapitula dupa araturile oficiale. Éca cum au statu acelea in 31 Dec. 1866.

1. Datorii strinau numite au fostu:	2 miliarde 919,717.689 fl.
2. Cele remase pe noi dela Lombardia	64,296.352 „
3. Datoriile urbariale séu ale desrobirii iobagilorn	523,556.424 „
4 Datori'a galitiana de candu cu fómetea	26,119.587 „
Sum'a totala a dator. d. statu	3.733,689.852 fl.

La acestea datorii interesele anuale:

La capitalulu Nr. 1 et 2		123,923.536 fl.
„	Nr. 3 (urbar.)	26,119.589 „
„	Nr. 4 (galitiane)	175,000 „
Sum'a intereseloru anuale		150 208.123 fl.

Repetimu din actele parlamentarie dela 1865, ca veniturile totale din imperiulu intregu se prevediusera numai cu 484 milióne 563.507 fl. Din contra speselе cu 512,879.103 fl. A intre-venitu inse resboiulu. Ce a costatu acela, se va vedé din lucrarile senatului imperialu.

Cu acestea cifre sta in cea mai strinsa legamente cestiunea dualismului. Intrebarea intrebariloru este: Cata suma de datorii si interese va cadé pe spinarea locuitoriloru Ungariei, Transilvaniei si Croatiei din aprópe patru miliarde fiorini valuta austriaca?

Noi din parte-ne reflectamu deocamdata numai atata, ca se ne dedamu si noi a ne ocupa cu cifre de natur'a acestora si se aruncamu privirea nóstra pre mai multi sui inainte. —

Cért'a pentru plapoma.

Proverbu romanescu este acesta, scosu inse dintr'o anecdota orientala. Déca o anecdota cum este acésta va fi avendu séu nu locu in o tóia politica, lassamu cá se judece ddnii cetitori.

Se punemu ca istoriór'a nóstra s'a intemplatu in unulu din suburbiile unei capitale mari din Orientu, pe unde profesionistii, croitori, cojocari, papucari si altii cá acestia lucra in facia spre strata pe tarab'a pe care 'si si vendu manufapturele, éra cei mai sarmani si dormu in dughén'a (bolt'a) loru. In asemenea dughéna locuiá, lucrá si dormea unu mestieru teneru casatoritu de curendu. Intr'o di de tómna pe la revarsatulu dilei candu pazitorii de nópte incéta de a mai strigá „Cine'i acolo? te vediu, te vediu“, pentruca pe atunci dormu si ei, dinsintea dughenei tenerului mesteru se aude dintr'odata o galagia, cérta larmósa, apoi perueli si tranteli olaie preste gramada. Nevestiti'a se destépta in spaimantata si tremurandu cá vérg'a. Aoleo si vai de mine, ce galagia este aceea barbate? — Bietulu barbatielu isi ia inim'a 'n dinti si plapom'a in spate, pentrucá se nu'i fia nici prea frigu si nici prea frica, descuie usi'a si ese pe strata. Intr'o secunda cért'a se curma, in urmatórea secunda barbatulu reintra. — Ce a fostu barbate? — Nimicu nevasta; tóta cért'a loru fusese numai pentru plapom'a nóstra; cum mio luara se impacara si de cale isi vediura.

Candu amu sci v'amu spune cum au chiamatu pe jupanulu mesteru, pe jupanes'a, pe pazitorii de nópte si pe onorabilii rapitori si plapomei cusute precum se spune in trei colori. —

B.

Brasiovu 14 Iuniu. Dumineca societatea casinei maghiare de aici va tiené unu festinu in verdétia la fontan'a Popii in onórea serbarii dilei de incoronare a Mai. Sale, la care se facura invitatiuni in tóte partile, cu adausu, ca nefavorendu timpulu se va tiené a 2—3—4 di. —

— Adi produce societatea de opere dóue operete: „Ceter'a fermecata“ si „10 fiice si nici unu barbatu.“ Ér' Marti in beneficiulu mad. Gerecs, opera „Linda“ bucata alésa, la care se trage luarea aminte. —

Blasiu 7 Iuniu. In dilele trecute am scrisu despre visit'a, ce Esc. Sa comisariulu r. dete parentelui metropolitu. Erta, dle Red., se adaugu unele, din cate am primitu dela barbati demni de credentia, despre cele petrecute cu ocasiunea trecerei aceluissi insitu óspe prin 2—3 locuri vecine cu noi.

Onorationii din giurulu Ludosiului s'au intielesu se'lu intempine lu podulu Grindului. Au esitu inainte, l'au intempinatu si trei oratori s'au postatu in frunte. Esc. Sa cu bunavointia sa, cultá dóue cuventari maghiare, éra pre candu eră se incépa oratoriulu romanu, protopopulu Vladutiu, luá vorb'a elu insu. Deci cuventarea romanésca remase la o parte, credu, pentruca apucasera a'i traduce si comentá vorbirea lui Dr. Ratiu, ce Esc. Sa numai cu 2—3 óre mai inainte audise in Turd'a. — Dupa aceea d. comisariu avorbindu pre Vladutiu si intrebandulu de mai multe i dise: „Ve comendu fratietatea si apoi, me rogu, incungiurati astu feliu de turburari de poporu (az efélе néplázadást), de órace cu privire la acest'a insaltolu ministeriu in scurtu va dá unu mandatu rigorosu.“ —

La podulu Mihaltiului l'au intempinatu vreo 8 maghiari cu flamura si mai multi romani éra cu flamura, despartiti in dóue trupe. Din partea maghiariloru 'lu salutá Anvander incependu cuventarea sa intru unu modu fórte curiosu, asié cátu dupa antani'a propusetiune orice tribunu romanu ar fi potutu continuá. Cá A. dise: „acum pasiesci Esc. Ta pre locuiu, unde in 1848 s'a versatu celu de antaniu sange nevinovatu.“ Si cine nu scie, ca sangele, cu care la Mihaltiu s'a botezatu revolutionea maghiariloru ardéleni, a fostu sangele alioru 19 romani nevinovati si nearmati, ce din'a mare au fostu puscati de colonelele mobili? Danna, ca vorbirea dlui A. intru urmarea sa nu a respunsu inceputului citatu, din contra ea fù fórte ultraista, iocatu romaniloru le trecù poft'a de a mai vorbí si ei, cu atatu mai vertosu, ca d. comisariu in respunsulu seu si acé dise „uniunea e fapta, ce nu mai depende dela conditiuni. Ea se va duce intru implenire, incredetive in mine. Eu am venitu se castigu si invoirea celoru alalte nationalitati.“ — Deci romanii tacura pitiu.

Aiudanii i-au esitu inainte spre Teiusiu. Oratoriulu loru, firesce, n'a potutu uitá „de pecatulu strigatoriu la ceriu, ce olahii au comisu la 49 aprendiendu Aiudulu.“ Pana candu dómne! atat'a orbia? Nu va veni in veci timpulu, in care toti Aiudianii se recunósca, cumca nenorocirea orasiului loru a fostu in prim'a linea necesitate strategica (dupa opiniunea oficiiloru armatei), precum inainte li s'a cantatu de mai multi, — si numai intru a dóu'a linea actu de resbunare pentru dearderea si despoiarea mai multoru sate romane din giurulu acelui orasiu? Destulu ca oratoriulu Aiudianiloru improspatá memori'a acelui tristu faptu. Dara nu i se prea arată. Oratoriulu eră postatu spre trasura intre doi husari de parada si vorbiá cu mare focu retoricu. Intru acelea unu telegariu dela trasur'a dlui comisariu improscá in dereptu si restornà unu calareiu de acela cu calu cu totu pre costa la vale. Asié se templá de cuventarea acelea fù intrerupta nu numai de „éljen“, ci si de „jaj“. — Déca romanii amu fi statu se spunemu dlui Péchy la istorii din din 48—9, suntemu convinsi, i-amu fi potutu spune si mai multe si mai frumóse, de catu ale fratiloru maghiari. Noi inse pentru pacea asié ferbente asteptata amu tacutu si suntemu resoluti a tacé, numai se taca si altii.

— In fine fis-mi ertatu se facu una mica observatiune cu privire la misiunea comisariului regescu.

Noi amu tienutu, ca Esc. Sa a venitu in Ardélu cá tramisu din partea regelui, carele dupa legile Ardélului este totu una data si Mare Principe alu nostru, si nu din partea ministeriului maghiaru din Pest'a. Pentruca dupa biletulu de mana alu Mai. Sale ministeriulu pestanu cu respectu la Transilvani'a nu are alta potere, de catu potere ce avuse cancelari'a de curte. Apoi e sciutu si copililoru, cumca cancelari'a acesa in virtutea legiloru nu eră, decatu una midilocitoria intre gubernulu Ardélului, propriulu regimu alu tierii nóstre, si persón'a Domnitoriului, carele nu siedeá in laintriu tierei. Ministeriulu tierei unguresci in virtutea legiloru transilvane neci cá substitutulu cancelarlei de curte nu are dreptu de a face despuneri pre aici, pentruca neci cancelari'a nóstra de curte nu avea acelu dreptu. Si substitutulu nu póte avé mai mare dreptu, de catu avuse cel'a, pre care substitutive 'lu suplenesce.

Noi amu tienutu, ca Esc. Sa are misiunea de a descoperí dorintiele nationaliloru locuitórie in Ardélu si a pisná calile pentru indestulirea acelora.

Ne amu insielatu! Cuventarile Esc. Sale ne sunt martore, ca nu a essageramu. Unu comisariu dupa fórea lucrului trebue se fia redicatu preste orice partita. La noi nu e asié. Din contra partit'a unionistica e incuragsata prin vorbe si fapte, éra cea antiunionistica luata sub ochi, amenintiata, lovita, de si ea face maioritatea multe precumpanitória a poporatiunei (celu pucinu $^4/_5$ parti). — Astadata numai atatu. — u.

Blasiu 9 Iuniu. Eri Esc. Sa parentele metropolitu incungiuratu de clerulu gremialu tienù liturgia si Te Deum serbatorescu pentru fericit'a incoronare a Mai. Sale imperatului si Marelui nostru Principe cá rege alu tierii unguresci. La 12 óre Esc. Sa dede mésa strailucite in onórea aceluissi actu, care intrunì la 40 persóne din onoratorii de aici.

Nu potu se nu amentescu de faimele cornurate, ce se respandescu si nutrescu despre Blasiu. Asié prin orasia-le vecine se vorbesce grosu, ca maghiarii se insulta si maltratéza ca opidanii de aici nu sunt securi neci ei, ca Esc. Sa ar fi muritu, ca in Blasiu este plinu de arme ascunse s. a. una mia, totu lucruri luate din ventu, séu marite cu nerusinare triviala.

Facia cu ele eu dicu numai atat'a, ca Esc. Sa parentele metropolitu, de si nu in vigóre deplina, dara amesuratu etatii si grigiloru ce l'au apesatu si in timpulu presente 'lu apesa indiecitu, se afla destulu de bine. Mai registrezu si atata, cumca Esc. Sa chiaru in timpulu mai de aprópe a datu unu frumosu documentu de amóre catra credintiosii sei prin acesa, cá implení un'a din asteptarile loru facundu una insemnata schimbare in statulu personalu.

Ddieu intaresca sanetatea Esc. Sale atatu de pretiósa pentru totu sufletulu romanu.

— Unii orasiani de aici portati de unu intrigantu celebru voiescu a'si castigá renume. Ci tacu despre eli, pentruca sperezu, érasi voru recapetá mentile. — — u.

UNGARI'A. Esc. Sa p. metropolitu Andreiu br. de Siaguna, dupa „P. Ll.“ a primitu marea cruce a ordin. Leopoldinu. —

— La lucratorii baissi din Ungari'a si Transilvani'a din cane'a incoronarii li se dede o remunerat-une de cate 50 cr. de capu. Asemenea celoru imprumutati li sa cassa de zeloge pana la unu fiorinu li se erta imprumutulu. —

— In diu'a incoronarei au aparutu diurnalele maghiare „Pesti Naplo“, Magyar Ország“ si „1848“ cu margini tricolóre si cu insemnele de incoronare si „Pesti Naplo“ in articulu seu dice, ca acest'a e cea de antaia aliantia, care o incheiaia tóte clasele poporului cu regele seu. Astadi intaiadata incoronéza intréga natiunea pre regele si ei face omagiu, ér' regele in diplom'a sa inaugurala pune juramentu pre constitutiunea intregului poporu. Asta se va primí in tóta tiér'a cu recunóscerea multimitória si acést'a cu atatu mai multu, fiinduca devotamentulu si juramentulu s'a depusu intaiadata in limb'a natiunei nóstre (adica, pana acuma se incorona regele numai de catra aristocratia, ér' acum se incorona de catra tóta natiunea). —

Pest'a 12 Iuniu. Astadi se publicà in ambele camere sanctionarea tuturoru art. de lege, ce se pregatiesera pana acum, si o deputatiune intrunita din ambele camere depuse multiamirea la petiórele Msiestatiloru pentru general'a amnestia si pentru dedicarea darului de incoronare pentru honvedi. MMai. Sale voru porni adi la Vien'a.

— Esc. Sa comisariu r. de Péchy sosì in 7 in Pest'a si indata fù primitu in audientia indelungata la Mai. —

CROATI'A. In comitatulu Kreuz si in tóte celelalte comitate se primira cu mare pompa si caldura deputatii intorsi dela dieta. In 2 Iuniu se dede in Kreuz unu banchetu mare in onórea loru, in care toastele eră pline de focu patriotismului natiunalu. Eppulu Strossmeyer si telegrafara la Parisu toastulu de recunosciintia si gen. Stratimirovic la Pest'a. Eppulu respune: Suta de multiamiri — anim'a si intimele mele simtiemente sunt intre voi; ér' Stratimi-

rovic asemenea apasă fratiloru sei, ca credintiosi istoriei trecutului voru stá statornici cu fratii loru croati. —

AUSTRIA INFER. Vien'a 10 Iuniu. Atatu in cas'a deputatiloru catu si in casa domniloru s'a primitu adres'a dualistica cu maioritate. Pré pucini centralisti si mai pucini federalisti se audiea cu o voce, ce sună in desiertu; polonii se alaturara si chiaru neci slovenii nu disera ba. Prin urmare dualismulu a invinsu. Deci din tóte desbaterile ne póte servi spre orientare scrutatóre si atentiva vorb'a domnului de Beust, care o tienù in cas'a deputatiloru senatului cu acésta ocasiune, din care noi acotemu numai vre-o cateva pasagie, si anume dupa introducere dice: „Eu foi chiamatu in imperiulu acestu mare si frumosu spre a conduce politic'a lui esteriora.“ Indata dupá acésta dice, ca a trebuitu se vina la convictiunea, ca pusatiunea esterna a Austriei, influintí'a si creditulu ei numai atunci se potu recastigá si consolidá, déca se va esecutá aplanarea cu Ungari'a „in se totuodata in celelalte provincie ale monarchiei se va restatori o stare securisata si constitutionala si unu regimu liberalu se va poté aduce la valóre.“ Ast'a e causa'a stramutarii lucruriloru, care s'a aplaudatu de catra Europ'a si se afla si in adress, in care elu vede unu programu de cuprinsu „nu indereptu, ci insinte!“ Elu apromite restabilirea unui ministeriu deplinu si incredintiéza pe deputati, ca numai cu pretiulu invoielei cu Ungari'a s'a pututu castigá restatorirea constitutiunii din Febr. apoi impregiurarile pusatiunii geografice si dóra si ceva ce mirósa a uniune americana ar' fi servitu de indemnu urgentu. Lauda initiativ'a coronei si impregiurarea, ca schimbarea lucruriloru in Ungari'a a inceputu cu unu ministeriu care spriginitu de mare maioritate nationala e moderatu, cu simtiuri dinastice, cu simtiuri bune maghiare, dara bune si austriace si lauda pe unguri pentru simtiolu celu estraordinariu constitutionalu, care ajuta si constitutionalismulu de dincolo. Altufelíu se se fi facutu opunere ungurilor, ar' fi intratu neincungiurabilu o alta stare (absolutistica). Prin urmare numai alegerea, ce o facù regimulu a tostu apta spre a incungiurá pusatiunea abnormala si estrema. „Se nu mai asteptamu déloru, procesulu europénu de straformare, elu nu astépta, si imperiurile, cari facia cu elu vréu se-si apere si solidéze locuru, trebue se faca computu cu relatiunile de facia, si nu numai cu teorii si dorintie góle (bravó! bine!). Beust provóca pe nemti se nu fia cu neincredere, ca cu increderea reciproca facia cu regimulu ungurescu voru merge mai departe decatu cu o neincredere disolvatória, chiaru si la conflictulu din Lucsenburgu, dice, a ajutatu multu apropiarea deslegarii cestiunii ungaresci, pentruca Austri'a a pututu pasi cá mediilocitóre fora temere de neliniste interiéra. Ei pare reu, ca slavii presupunu, ca regimulu documentéza o tendintia indreptata cu neaplecare catra natiunea slava, cu tóte acestea elu nu se va departá dela objectivitatea judecatii sale; — arata credinti'a sa, ca sen. acest'a imper. se va consolidá. Domnii mei! dice mai departe, „trebue se ve mai punu una la anima: Pentru tóta nelinistirea animeloru, care ese din lsintru, va avé regimulu si senatulu o privire observatóre si benevoitóre, inse pentru nelinistirea animeloru, care se aduce din afara inlaintru, pentru acést'a inca va avé regimulu si representanti'a imperiala unu ochiu atentivu, inse unu ochiu aspru in strictetia (aplausu straordinariu).

„Unulu dintre onorabilii oratori a disu: óre cestiunea nationalitatiloru, care agnduie tóta Europa, va trece preste Austri'a fara a lasá ceva urme? Nó, Domnii mei, eu credu, ca pentru acést'a n'avemu lipsa se grigimu (liaritate!), ci se purtamu grigia, cá ea se tiéca pre dinaintea Austriei fora pericolu. Se ne intindemu man'a de reconciliare — reimpacare — in tóte partile, si Europa ne va multiami, pentruca póte Austri'a este acéea, care desbraca cestiunea nationalitatiloru de periculu celu mai de capetenia si medilocesce, cá ea se nu mai fia o nelinistire armata, ci unu elementu de linistire. (aplause indelungate!)

Adresele sau tramis, si la incoronare dupa invitatiune inca au alesu deputatiuni ambele se nate; ambasadele tóte tramisera representanti la Pest'a, chiaru si din tieri mai departate se facú acésta considerare. —

Cronicu esterna.

ROMANI'A. Bucuresci. Mari'a Sa Domnitorulu romaniloru pléca la Moldov'a, si dupa cum se spune, de acolo prin Galiti'a si Berlinu va visitá Parisulu. —

Sub titlu „**Instructiunea publica**“ publica „Romanulu“, cumca pentru 1-a Aug. an. 1867 se convóca **societatea literaria romana** in Bucuresci si inca prin decretu cu data 29 Maiu 1867, aprobanduse diurnalulu consiliului de ministri, inchisiatu in siedinti'a din 27 Maiu. Déca nu se va mai revocá si acestu decretu cum o pati celu de antierti, atunci speramu, ca se va pune inceputu fórte priintiosu si neaparatu de lipsa pe campulu literaturei romane. —

— Eminenti'a Sa parintele metropolitu, primate alu Romaniei, si-a luatu concesiune dela min. cultului spre a calatori la baile din Valcele.

— In tóta Romani'a s'au simtitu urmele si agitatiunile unoru agenti propagandisti, cari venéza opiniunea in folosulu intentiuniloru rusoorientale, se intielege de sine, ca cu cugetu de a imparechiá solidaritatea si soliditatea romaniloru in favórea intentiuniloru, ce le are Rusi'a pentru panslavismulu seu si mai de apróp in Bulgari'a, unde incepe a se incinge o insurrectiune. Regimulu Romaniei a emisu unu comunicatu oficiosu in „Monitoru“, cá locuitorii straini, cari se afla asiediati in Romani'a, séu se afla de curundu veniti pentru afaceri de orce feliu, se nu se incumete a agitá pe pamentulu Romaniei si a lucrá in interesulu intreprinderii natiuniloru loru in pericululu Romaniei, fiinduca Romani'a e indatorata a pazi neutralitatea si regimulu cu dorere de reu s'ar vedé necesitatu a face vreunu actu de rigóre asupra estoru feliu de agitatiuni.

In necsu cu acestea agitatiuni vomu publicá in Nr. viit. unu prepusu esitu in publicu, comca unu colonelu rusu ar tiese firele agitatiuniloru in Romani'a acum de mai multu timpu.

„Romanulu“ prin unu articulu datu in publicu ilu dete in tarbacéla pe dn. colonelu Hahn, care vrù a'si spala in publicu manile, ca n'a lucru nece o parte la cesa ce a facutu pentru agitatiuni, cu princ. Muruz. —

FRANCI'A. Parisu. Servit. „Monitorului Rom.“ Ecuyerulu imperatorului vediendu miscarea asasinului, unu june polonu de dóuadieci ani aprópe, numitu Berezovski, si venitu de dóua dile din Belgi'a pentru a omorí pe Cearu, a facutu o saritura violinte cu calulu seu pentru a se pune intre asasinu si suveranulu. Glontiulu a trecutu prin narile calului seu, si apoi intre imperatori si marii duci si ranesce pe una dama dint'una trasura de pe cealalta parte. Sangele din ran'a calului a stropitu vestimintele Cesarului si ale Czareviciului. Celu de alu doilea glontiu n'a esitu din a dóu'a téva ce a plesnitu in manele asasinului, care cu mare greutate a pututu fi scosu viu din manile multimei, ce proferá simultaneu tiepete de mórte si aclamatiuni energice, traiésca imperatorulu, traiésca Cesarulu! Candu Napoleonu a vediutu, ca Alecsandru nu erá ranitu, ei disc zimbindu: Sire, amu fostu impreuna la focu. Cesarulu respunse: Destinatele nóstre sunt in manile providentiei. Dupa aceea Napoleonu a recondusu pe Cesarulu la Elisée. Sér'a a fostu unu balu la ambasad'a rusa, la care a asistatu Cesarulu, principele si principes'a Prusiei, Napoleonu si Eugeni'a; ei au fostu primiti cu aclamatiuni. Napoleone a ridicatu unu toastu pentru preservatiunea Cesarului si Cesarulu a respunsu printr'unu altu toastu.

Publiculu a aclamatu asemene caldurosu pe Cesarulu, candu s'a dusu Joi sér'a in trasura deschisa se védia pe marea ducesa, sora-sea la Marele-Hotelu.

Sér'a a fostu unu oficiu divinu in tóte bisericele. Multime numeróas;

Parisu 7 Iuniu. Sér'a una multime de persóne de tóte rangurile s'au dusu a se inscrie la Tuileries si la Elysée, pentru a felicitá pe imperatori.

Parisu 8 Iuniu. Cesarulu a primitu felicitatiuni telegrafice dela imperatulu Austrici.

— Eri, Parisulu si mai multe alte orasie au fostu iluminate. „Monitorulu“ a publicatu numeróse adrese ale consiliiloru municipale contra atentatului emigratiunei polonese.

„Franci'a“ repórta respunsulu Cesarului la felicitatiunile ministriloru francesi, care dice, ca evenimentulu produsu n'a facutu de catu se restranga mai multu legaturile cari unescu pe Cearu cu Franci'a si cu imperatorulu.

Manifestatiunea straini publice va lasá Cesarului una suvenire nestérsa.

Parisu 9 Iuniu. Emigratiunea polóna a semnatu una adresa la Napoleonu, protestandu contra atentatului. Numerulu arestatiloru in urm'a atentatului se urca la vreo treidieci din partitulu poloniloru. Toti suverani au felicitatu prin telegrafu pe imperatorulu pentru preservarea sa si a óspetelui seu. Cesarulu a primitu eri pe ministrii francesi diicundu, ca evenimentulu nu va puté servi decatu a restringe legaturile ce'lu unescu cu Franci'a si cu imperatulu seu. Acésta manifestatiune a simpatiei publice ei va lasá una suvenire nestérsa. —

In ROM'A se serbéza la 1800 ani timpulu martirismului apostoliloru Petru si Pavelu in diu'a de 29 Iuniu, unde voru merge eppii invitati din tóta lumea. — Regimulu Italiei a cerutu dela Papa, cá pentru stirpirea revolutionismului si lotrismului se concéda a ocupa vreo cateva districte cu armata si se crede, ca S. Sa Papa ar fi concesu, ceea ce ar fi semnu de bunu augurn pentru natiunalitate. —

RUSI'A. Petruburgu 7 Iuni. In tóte bisericele se tienù „Te Deum“ de multiamita pentru scaparea imperatului de pericululu atentatului. In tóta Rusi'a se face asemenea, si poporimea e necodihnita si astépta reintórcerea Cesarului. Iritatiunea la audiulu scirii fù fórte mare.

GRECI'A. Atene 7 Iuniu. Eri mai multe fregate turcesci au trasu asupra vaporului grecu „Arcadion“, care fugea spre Cerigo. Fregatele 'lau urmaritu pana la intrarea portului.

Fregat'a gréca „Hellas“ s'a dusu se'i dè ajutoru. Ambasadorii marilor puteri au tramisu navi de resbelu. —

Erate. In Nr. 42 s'au stracurutu unele erori fórte neplacute; anume pe f. 1 semicolón'a 3 revolutiuniloru alvinczi ana citesce Resolutiuniloru etc.; si se tienea fórte norocitu incatu.., acestu incatu remane stersu afara; f. 166 se intinse certa, di: se incinse. — In Nr. tr. in diploma cetesce Nr. 10 la locuiu seu, unu singuru 10. —

Nr. 4172—1867. 2—3

Publicatiune.

Prin acésta se face de comunu cunoscutu, cumca, dupace si a dou'a licitatiune, tienuta in 25 Aprile a. c., in privinti'a cumpanei celatii a remasu fara resultatu, in 27 Iuniu a. c, si anume joi la 9 óre inainte de prandiu, se va tiené una a treilea licitatiune la cas'a svatului, in sal'a siedinteloru comunitatii pe risiculu si spesele arendatorelui de acum Paulu Fuhrmann, cu aceea concesiune, ca cumperatoriulu va puté folosi loculu, cela despartitu, de la feréstra de catra piatia, pentru esercearea unei industrie private.

Conditiunile arendarii se voru cetí inainte de licitatiune, se potu vedé inse si pana atunci in órele indatinate oficiale. La care licitatiune repetita doritorii de a o lua se se afle la diu'a numita provediti cu unu vadium de 150 fl. v. a. si cu unu documentu de cautiune preste 1500 fl. v. a.

Brasiovu in 29 Maiu 1867.

Magistratulu urbanu si districtualu.

Nr. 632/civ. 1—3

Edictu.

Din partea judecatoriei sing. branéna in Zernesci se face cunoscutu loi Aldea Benga din Sirne tienutulu Branului, ca Stanu Colesiu din Zernesci a inaintatu in contra lui incusa la 6 Maiu a. c. Nr. 632 pentru 3 galbini, 10 fl. si 18 fl. v. a. c. s. c.; si fiinduca ubicatiunea presenta a incusatului o necunoscuta, asiá i s'a denumitu de curatore spre representare in acestu procesu dn advocatu Nanasi din Fagarasiu.

Incusatulu prin acésta se face atentu, ca pana la diu'a de infaciosiare ordinata pe 31 Augustu a. c. are ori asi informa curatorele in privinti'a starei causei sale de judecata spre alu puté representá cu succesu, séu a face cunoscutu judecatoriei unu altu representante, cá la din contra periculu ce ar urmá din nebagarea in séma a acestei provocari, are a'si-lu ascrie incusatulu.

Zernesci in 10 Maiu.

Judecatori'a sing. branéna.

Redactoru respundietoru
JACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tiparitulu lui
JOANE GÖTT si fiiu HENRICU.